

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA ROK 2020

WSTĘP

Narkomania jest problemem o zasięgu globalnym oraz dużym ryzykiem dla zdrowia psychicznego i fizycznego. Wiąże się z problemami społecznymi takimi jak: ubóstwo, bezrobocie, prostytutka czy bezdomność. Jest poważnym zagrożeniem dla dzieci i młodzieży.

Główną rolę odgrywają czynniki związane z wielką zmianą społeczną, na którą polityka wobec narkomanii miała wielki wpływ. Podaż rosła wraz z rozwojem międzynarodowej wymiany handlowej, rosnącym ruchem turystycznym, otwarciem granic, postępującą wymiennością złotego i rozwojem przestępczości zorganizowanej. Zażywanie środków psychoaktywnych jest silnie związane z relacjami rodzinnymi, z wykluczeniem ze środowiska rówieśników czy ze zjawiskiem przemocy. Dodatkowym zagrożeniem dla młodzieży jest pojawienie się na rynku tzw. "dopalaczy", których nie jest znany skład chemiczny.

Problem narkomanii to problem społeczny dotyczący wszystkich środowisk mający charakter interdyscyplinarny i powinien znajdować się w sferze zainteresowań różnych służb i instytucji takich jak: służba zdrowia, oświata, pomoc społeczna, organizacje pozarządowe, organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości, media. Każde z nich postrzega problem z innej strony. Dlatego zasadne byłoby łączenie wiedzy, doświadczenia, możliwości w celu świadczenia pomocy oraz promowania zdrowego stylu życia wolnego od nałogów.

"Narkomania – oznacza nadużywanie środków psychoaktywnych, potocznie – narkotyków do jakich zaliczane są naturalne lub syntetyczne substancje, które wprowadzone w określonej dawce do organizmu ludzkiego oddziałują na ośrodkowy układ nerwowy, powodując między innymi zmiany świadomości, percepcji, nastroju"

Podstawą prawną działań związanych z zapobieganiem narkomanii w Polsce jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. art.10, ust.1 o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U z 2019 r., poz.852 ze zm.). Akt ten stanowi, iż zadania z zakresu przeciwdziałania narkomanii należą do zadań własnych gminy i jest realizowane w postaci gminnych programów przeciwdziałania narkomanii i, uchwalonych corocznie przez rady gmin.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020 został opracowany w oparciu o wyżej wymienioną ustawę, która wskazuje zadania związane z przeciwdziałaniem narkomanii, które należą do zadań własnych gminy, wskazuje również zadania, jakie mają być realizowane z

uwzględnieniem potrzeb lokalnych, umożliwia realizację działań profilaktycznych i zaradczych na szczeblu gminnym. W tym obszarze ustawa łączy się z zapisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Przy opracowywaniu w/w programu wzięto pod uwagę strategiczne kierunki realizacji gminnego programu wynikające z przeprowadzonej "Diagnozy problemów społecznych" w gminie Płoniawy-Bramura w 2018 roku.

Program na rok 2020 w treści nie odbiega od programu za 2019 rok i jest kontynuacją wielu działań w tym zakresie od kilku lat na terenie gminy i uchwalany corocznie przez Radę Gminy. Jest powiązany z gminnym programem profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych ze względu na specyfikę zagadnień i wspólne źródło finansowania.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE PŁONIAWY-BRAMURA

W 2018 roku na zlecenie Urzędu Gminy Oficyna Profilaktyczna z Krakowa przeprowadziła diagnozę problemów społecznych w gminie Płoniawy-Bramur. Diagnoza miała na celu ukazanie skali problemów związanych z uzależnieniami. Badania zostały przeprowadzone wśród reprezentacyjnej grupy dorosłych mieszkańców Gminy, właścicieli i sprzedawców punktów sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych oraz wśród uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych. Jak wynika z przeprowadzonych badań uczniowie mają świadomość na temat istnienia różnych środków psychoaktywnych. Wyniki odnośnie najbardziej rozpowszechnionych w świadomości uczniów narkotyków kształtują się następująco: leki uspokajające lub nasenne (79%), dopalacze (78%), kokaina (75%), marihuana lub haszysz (75%), amfetamina (70%), grzyby halucynogenne (64%) i heroina (64%). Najmniej popularne okazały się: relewin (11%), crack (18%), GHB (19%) i metadon (24%). Wyniki jednoznacznie wskazują, że uczniowie mają dużą świadomość odnośnie istniejących obecnie na rynku środków psychoaktywnych. Badania również wykazują, że 8% uczniów przyznaje się do zażywania leków uspokajających i nasennych, 5,5% wszystkich uczniów zażywało substancje psychoaktywne min. marihuane lub haszysz 2%, polską heroinę 5%. W ocenie dostępności danej substancji można stwierdzić, że jest bardzo łatwe. Jest to niepokojący fakt względnie łatwego dostępu dzieci i młodzieży do substancji psychoaktywnych. Jego ograniczenie jest zadaniem leżącym w obowiązku osób dorosłych.

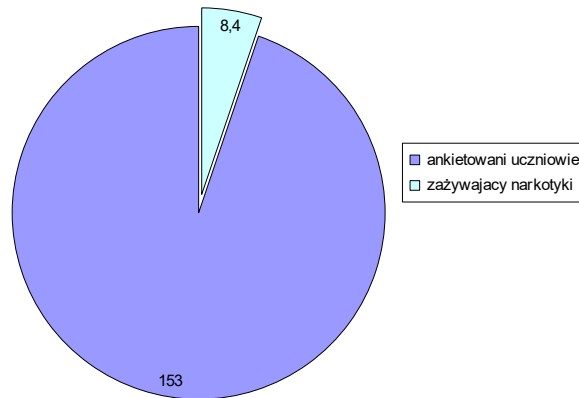
ŚRODKI PSYCHOAKTYWNE

Wybrane dane w tym zakresie są następujące:

153 ankietowani uczniowie

8,4 uczniów zażywających narkotyki co stanowi 5,5%

Wykres :nr 1 zażywanie narkotyków przez ankietowanych uczniów.

Biorąc dane powyższe należy podjąć działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej i selektywnej nakierowane na problem używania środków psychoaktywnych na terenie gminy Płoniawy-Bramura.

Rekomendacje:

- objęcie działaniami holistycznymi szerokie grono odbiorców : uczniów ,nauczycieli, rodziców w zakresie profilaktyki uniwersalnej,
- przeprowadzenie kampanii edukacyjnej dla młodzieży o negatywnym wpływie substancji psychoaktywnych,
- spotkania warsztatowe ze specjalistą terapii uzależnień,który przybliży uczniom problem uzależnienia od substancji psychoaktywnych,
- zorganizowanie szkoleń dla rodziców w zakresie rozpoznania i reagowania w przypadku zażywania przez dzieci substancji psychoaktywnych.

Z badanej grupy dorosłych mieszkańców gminy,żaden z mieszkańców nie zażywa środków psychoaktywnych. Natomiast 10% uważa ,że dopalacze są łatwo dostępne na terenie gminy. Na podstawie przeprowadzonych ankiet nie zdiagnozowano przejawów problemu związanego z zażywaniem środków psychoaktywnych wśród przebadanych mieszkańców.

Rekomendacje:

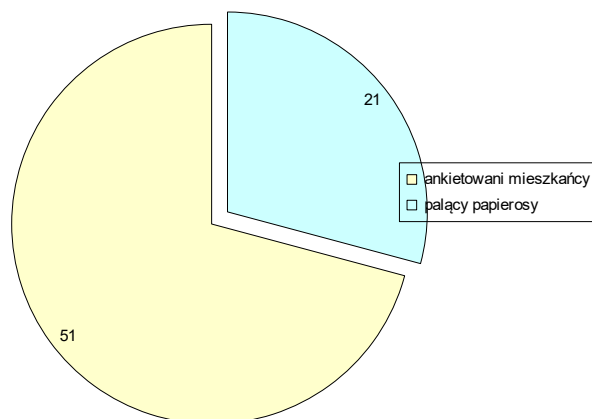
- wprowadzenie działań profilaktycznych na poziomie uniwersalnym .Podjąć działania z zakresu profilaktyki narkotyków i dopalaczy i objąć szeroką grupę mieszkańców:dzieci i młodzież (w celu kształtowania prawidłowych postaw oraz świadomości względem istniejących zagrożeń społecznych),dorosłych mieszkańców oraz służby pomocowe.

Należy stale monitorować nasilenia zjawiska z uwzględnieniem powtórzenia badań pod kątem środków psychoaktywnych w przyszłości.

Nikotyna:

- ankietowani mieszkańcy – 51
- palący papierosy – 21

Wykres Nr 2 dorośli mieszkańcy palący papierosy.

Problem nikotyny na terenie gminy wymaga uwagi.

Rekomendacje:

- aktywizacja dorosłych mieszkańców,
- przeprowadzenie kampanii społecznej na temat szkodliwości nikotyny w ramach profilaktyki uniwersalnej w strategii informacji.

Cel główny programu:

Najważniejszym celem jest zapobieganie uzależnieniom oraz problemom związanym z używaniem narkotyków. Podejmowanie kompleksowych działań mających na celu zwiększenie świadomości mieszkańców Gminy Płoniawy-Bramura na temat zagrożeń wynikających z używania środków psychoaktywnych.

Podejmowane działania przez gminę w programie mają na celu:

1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informatycznej, edukacyjnej i wychowawczej w szczególności dla dzieci i młodzieży.
2. Rozwój edukacji publicznej.
3. Szkolenie przedstawicieli różnych zawodów, instytucji i wyspecjalizowanych służb w dziedzinie przeciwdziałania narkomanii.
4. Promocja zdrowego stylu życia.
5. Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat związany z używaniem środków psychoaktywnych i możliwości zapobiegania zjawisku.

Zgodnie z art.10 ,ust.1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii zadania własne gminy obejmują zadania programu wymienione jak niżej:

Zadania programu

Zadanie 1

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.

Zadanie będzie realizowane m .in. poprzez:

1. Zorganizowanie i sfinansowanie specjalistycznych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z narkomanią dla nauczycieli, pedagogów szkolnych, pracowników pomocy społecznej, niezbędnych do prowadzenia pracy profilaktycznej i terapeutycznej z dziećmi ,młodzieżą i rodzicami.
2. Upowszechnianie adresów instytucji, ruchów samopomocowych, stowarzyszeń, udzielających pomocy i wsparcia osobom mającym problemy związane z narkotykami.
3. Wsparcie instytucji zajmujących się leczeniem uzależnionych od narkotyków, poprzez dofinansowanie programów pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej.

Zadanie 2

Udzielenie rodzinom. w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej.

Celem zadania jest podejmowanie działań dotyczących udzielenia pomocy specjalistycznej, skierowanej do osób mających problem narkotykowy oraz ich rodzin, min. w ramach pracy Zespołu Interdyscyplinarnego Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Działania, które będą podejmowane będą miały na celu zwiększenie dostępności różnych form pomocy dla osób uzależnionych oraz osób zagrożonych uzależnieniem.

Zadanie będzie realizowane m .in. poprzez:

1. Pomoc w ramach zawartego Porozumienia Gminy z Powiatem w ramach działań Poradni Rodzinnej w zakresie informacyjnej, psychologicznej, terapeutycznej i prawnej.
2. Współpraca z instytucjami w zakresie udzielenia pomocy rodzinom z problemem narkomanii min. Sądem, Policją , Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Ośrodkiem Zdrowia Oświatą.
3. Pomoc dla rodziców dzieci zażywających narkotyki min. udzielenie informacji o formach pomocy dzieciom i młodzieży zażywających narkotyki, uświadomienie rodzicom zagrożeń wynikających z narkomanii.
4. Dofinansowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych uzależnieniem.
5. Prowadzenie działań informacyjnych dotyczących możliwości otrzymania pomocy specjalistycznej.

Zadanie 3

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie

rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży , w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów ,a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

1. Pogłębienie wiedzy społeczeństwa na temat środków psychoaktywnych.
2. Dofinansowanie spektakli dla dzieci i młodzieży o tematyce związanej z tematyką przeciwdziałania narkomanii,agresji rówieśniczej,przemocy.
3. Przeprowadzenie konkursów na temat używania substancji psychoaktywnych.
4. Dofinansowanie form czynnego wypoczynku:rajdy,wycieczki,festyny itp.
5. Udział w ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych.
6. Zakup i rozprowadzanie materiałów informacyjno-edukacyjnych (książki,broszury,ulotki itp.).
7. Organizowanie i finansowanie szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów narkotykowych dla pedagogów szkolnych,nauczycieli,które są niezbędne do pracy profilaktycznej z młodzieżą.
8. Dofinansowanie obozów,wycieczek,kolonii z elementami profilaktyki uzależnień organizowanych dla dzieci i młodzieży,promującą zdrowy styl życia wolny od uzależnień.

Zadanie 4

Wspomaganie działań instytucji ,stowarzyszeń, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.

1. Nawiązanie współpracy z policją w celu prowadzenia wspólnych działań profilaktycznych w szkołach gminnych.
2. Wspieranie działalności stowarzyszeń przeciwdziałających narkomanii,propagujących zdrowy styl życia.
3. Współpraca z instytucjami ,organizacjami pozarządowymi ,kościółami ,związkami wyznaniowymi ,osobami fizycznymi w zakresie realizacji programów profilaktyczno-edukacyjno-informacyjnych dla dzieci,młodzieży i dorosłych członków społeczeństwa.
4. Współpraca z Gminna Biblioteką Publiczną w zakresie: dostępnej literatury z zakresu problematyki narkomanii,wspólna organizacja konkursów w różnych formach.
5. Dofinansowanie szkoleń dla pracowników : Policji,OPS,członków GKRPA w kontekście pracy z osobami uzależnionymi od narkotyków,nowych środków psychoaktywnych i ich rodzinami.
6. Wspieranie i dofinansowanie instytucji lokalnych w organizacji imprez artystycznych dla społeczności gminy,mających wyraźne odniesienie do profilaktyki przeciwdziałania narkomanii.

Zadanie 5

Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

1. Edukacja i pomoc społeczna w oparciu o przepisy ustawy a dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
2. Rozpowszechnienie wiedzy za pośrednictwem (plakaty ,ulotki, broszury itp.) o możliwościach i procedurze administracyjno-prawnej kierowanie osób uzależnionych na leczenie.
3. Objęcie wsparciem socjalnym osób uzależnionych i ich rodzin.
4. Organizacja akcji,pikników promujących styl życia wolny od uzależnień i sprzyjających integracji ze środowiskiem lokalnym.

Realizatorzy i podmioty współpracujące:

1. Szkoły.
2. Ośrodek Pomocy Społecznej.
3. Ochrona zdrowia.
4. Policja.
5. Gmina i Szkolna Biblioteka.
6. Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej.
7. Poradnia Rodzinna.
8. Placówki opiekuńczo-wychowawcze.
9. Placówki oświatowe.
10. Kościoły.
11. Osoby fizyczne,specjaliści z zakresu uzależnień i profilaktyk.

Źródła i zasady finansowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020.

1. Zadania wynikające z Gminnego Programu realizowane będą ze środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
2. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań w danym roku określa uchwała rady gminy.

Monitoring i ewaluacja.

Wymienione w programie zadania będą realizowane przez cały rok 2020 w formie zadań ciągłych,krótkoterminowych , a także jednostkowych.

Monitoring będzie prowadzony na podstawie:

- Wymiany informacji między instytucjami ,organizacjami i wszelkimi podmiotami

odpowiedzialnymi i realizującymi politykę związaną z przeciwdziałaniem narkomanii na terenie gminy,

- analizy danych na temat problemu związanego z narkomania w gminie,
- sprawozdań z realizacji zadań wynikających z Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii-za 2020 rok.

Postanowienia końcowe

1. Program będzie realizowany przez Urząd Gminy Płoniawy-Bramura.
2. Koordynacją realizacji zadań będzie zajmował się Koordynator ds. uzależnień i Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
3. Program jest skierowany do wszystkich mieszkańców społeczności lokalnej-dzieci, młodzieży i osób dorosłych,instytucji oraz podmiotów działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień.
4. Stanowi bazę działań i zadań dostosowanych do specyfiki problemów związanych z używaniem substancji odurzających i uwzględnia:
 - aspekt profilaktyczny oraz terapeutyczny przeciwdziałania narkomanii,
 - lokalne możliwości realizacji pod względem prawnym, administracyjnym i ekonomicznym.
5. Najważniejszym elementem procesu przeciwdziałania narkomanii jest profilaktyka w środowisku lokalnym. Podczas planowania ,a następnie realizowania działań profilaktycznych, szczególna uwaga jest kierowana na dzieci i młodzież szkolną.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2020 rok został pozytywnie zaopiniowany przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Płoniawach-Bramurze na posiedzeniu w dniu 19.12.2019 r.

Opracowanie:

J.Krukowska